

בש"פ 6267/01

אנג'ליקה יוסופוב

נגד

מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בירושלים

[20.8.2001, 23.8.2001]

לפני השופטת מ' נאור

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו מיום 6.8.01 בב"ש 90934/01 שניתנה על ידי כבוד השופטת ע' סלומון-צ'רניאק

עו"ד אלדור שזר - בשם העוררת

עו"ד תמי אניס - בשם המשיבה

ה ח ל ט ה

השופטת מ' נאור

1. כתב האישום שהוגש נגד נאשם נוסף ונגד העוררת מייחס לעוררת עבירות של סיוע לרצח בכוונה תחילה, סיוע לנסיון לרצח, סיוע לגרימת תבולה בכוונה מתמירה, סיוע לגרימה שלא כדין להתפוצצותו של חומר נפץ, סיוע להנחת חומר נפץ שלא כדין, תשיאת נשק שלא כדין. על פי כתב האישום הנאשם האחר (להלן - הנאשם) הינו תושב סריס שבאיזור ג'נין, ובתקופה עובר לאירועים נשוא כתב האישום נהג להתגורר בתל-אביב. במהלך השנה האחרונה הייתה העוררת זכרית. בחודש ספטמבר 2000 או בסמוך לכך, נהרג אחיו של הנאשם במהלך תהלוכה שיצאה מאוניברסיטת אל נג'אח בשכם. הנאשם החליט לנקום את מות אחיו וביום 21.12.00 הוא הגיע לשוק הכרמל, כשהוא מצויד בסכין, וניסה לגרום שלא כדין למותו של קצין צה"ל, על ידי כך ששיסף את גרונו ודקר אותו במספר אזורים בגופו. כתוצאה מקירותיו של הנאשם נפגע הקצין באופן אנוש. מיד לאחר נסיון הרצח המתואר נמלט הנאשם לאזור מגוריו שבאיזור ג'נין, עזב את הדירה השכורה בה התגורר והעוררת עד לאותו זמן, תמנע מלהגיע לתל-אביב, על אף שעד לאותו מועד שהה במשך מספר שנים בתל-אביב חלק ניכר מהזמן. בסוף חודש

פברואר 2001 סיפר הנאשם לעוררת כי הוא נמנע מלהגיע לחל' -אביב מכיוון שבתאריך בו עזב את חל' -אביב דקר קצין צה"ל באזור שוק הברמל באמצעות סכין, והוא חושש שבמידה ויחזור לחל' -אביב, הוא ייעצר על ידי גורמי הבטחון. העוררת נמנעה מלדווח את המידע הנ"ל לגורמי הבטחון. ביום 27.2.01 הגיע הנאשם מאזור מגוריו לאזור גוש דן, כשהוא נושא עימו שני מטענים של חומר נפץ אותם קיבל מפעילי טרור באזור מגוריו, וכן נושא עימו אקדח ללא רשות כדין. מיד עם הגיעו, ביקש הנאשם מהעוררת שתצטרף אליו, ומאותה העת, במשך כל תקופת שהותו באזור חל' -אביב רבתי, היא התלוותה אליו.

במהלך התקופה בה שהתה העוררת עם הנאשם, נודע לה כי הוא נושא עימו אקדח ללא רשיון, וכי במידה וגורמי הבטחון ירצו לעצרו, הוא עלול להשתמש באקדח כאופן שיהיה בו כדי לגרום שלא כדין למותם ולפציעתם של אנשים. כמו כן נודע לעוררת כי הנאשם נושא עימו, בחיק שהיה בחזקתו, שני מטענים של חומר נפץ, אותם קיבל מפעילי טרור באזור מגוריו. העוררת סייעה לנאשם להניח את מטעני חומר הנפץ בשני מקומות באזור חל' -אביב דבתי, וכן סייעה לו להפצילם בכוננה לגרום לפיצוץ, וזאת בכוננה לגרום שלא כדין למותם של אנשים רבים. הנאשם לא הצליח לגרום לפיצוץ של מטעני החומר הנפץ שהניח באזור חל' -אביב רבתי. ביום 1.3.01 סייעה העוררת לנאשם לקחת עימו את אחד המטענים, ואת האקדח שהיה ברשותו, על מנת שישוב חזרה לאזור מגוריו כדי להיפגש עם פעיל הטרור שנתן לו את המטענים. במהלך נסיעה זו, התבקש הנאשם להגדלה במחסום של כוננה הבטחון, ואת ירה באקדח שהיה ברשותו במטען החומר הנפץ, וגרם בכוננה תחילה למותו של אדם אחד ולפציעתם של עשרה אנשים אחרים. בפרקי זמן מסויימים במהלך התקופה בה שהתה העוררת עם הנאשם, נשאה היא את החיק בו היה מונח המטען. על כן - כך הטענה בכתב האישום - במהלך השהות המשותפת של העוררת עם הנאשם בין 27.2.01 ל-1.3.01 עשתה העוררת שורה של מעשים שהיה בהם כדי ולהקל על הנאשם ולאפשר לו לבצע את מעשי הרצח, הנסיון לרצח, ההבלה בכוננה מוחמירה והנחת חומר נפץ. כמו כן במעשיה-לכאורה של העוררת היה כדי למנוע את מעצרו של הנאשם וגילוי העבירות שביצע לכאורה. בית המשפט המחוזי (השופטת ע' סלומון-צ'רניאק) דחה על ממצאה של העוררת עד תום הדליכים. על החלטה זו מוגש הערר שבפני.

2. בעיקרו של דבר, ולאחד דיון קצר, הסתבר כי לא היתה מחלוקת על כך שבידי המאשימה ראיות לכאורה לעובדות הנטענות בכתב האישום. אשר למשמעות המשפטית של העובדות המתוארות נראה לי כי המעשים שלכאורה עשתה העוררת מעבשים, לכאורה, את היסוד הנפשי הנדרש בעבירות הסיוע (ראו ע"פ 320/99 פלוגית נ' מ"י (לא פורסם) וזאת, למיצער, לגבי אישומים מרכזיים. לא היתה מחלוקת על כך שישנה חזקת מסוכנות. המחלוקת המחמירה בשאלה אחת, והיא - האם עליה בידי העוררת להפריך את חזקת המסוכנות. הערכאה הראשונה ציינה לענין זה "עילת המעצר היא ברורה וכן היתה של [העוררת] מסוכנות לציבור". זרקי נאם בדקה הערכאה הראשונה את האפשרות להשיג את תבליט המעצר בחלופה. היא הורתה על קבלת תסקיר והגיעה לכלל מסקנה שחלופות המעצר שהוצעו לה - לא תשגנה את תכלית המעצר.

3. בא-כוח העוררת, עו"ד אלדר, טוען כי העוררת היתה קורבן של הנאשם.

לטענתו חומר הראיות מגלה תמונה של נערה ישראלית צעירה ונאיבית שלא התעניינה כלל בנושאים מדיניים או בטחוניים, וכנראה לא התכוונה לפגוע באיש. העוררת נסחפה לקשר של אהבה הרסנית עם מי שלימים הפך למחבל. היא הפכה קורבן לאהבתה העיוורת לנאשם, אשר ניצל את אהבתה ועשה בה כרצונו.

הסניגור מוצא לעמדתו זו תימוכין בחומר הראיות: דברי העוררת בחקירתה ודברים שרשמה ביומנה בזמן אמת. היא נסמך גם על חזית רצון פסיכולוגית שהגיש. לדעתו, על בית המשפט לקבוע כי כיום העוררת אינה מסוכנת: היא לא יזמה בעבר, וגם לא תיזום בעתיד, פעולות פליליות כלשהן. מערכת היחסים עם הנאשם נפסקה, ואין כל סבירות בטענה כי אולי עשויה דוא, במהלך המשפט נגדה, לזדכנס למערכת יחסים הרסנית נוספת עם מי שלימים יהפוך למחבל. כיום מבינה העוררת שהיתה צריכה לפעול אחרת מכפי שפעלה. היא מקשה ושואל שוב ושוב: גיה עשויה העוררת לעולל באופן אקטיבי אם תשוחרר למעצר בית?

4. לא אוכל לקבל את טענתו זו של הסניגור. כפי שציין השופט זמיר בבש"פ 8638/96 קורמן נ' מ"י, פ"ד נ(200, 206) 5:

"... חזקת המסוכנות מצדיקה מעצר בפועל, להבדיל מחלופת מעצר. שהרי אם חומרת העבירה יוצרת חזקת מסוכנות, המהווה צילת מעצר, היא גם יוצרת מאליה, לפי הגיון, החזקה כי שחרור מן המעצר כרוך בסכנה, וחזקה כזאת פועלת נגד חלופת מעצר".

5. הנה כי כן, שאלת השאלות היא, כאמור, אם עלה בידי העוררת להפריך את חזקת המסוכנות. על שאלה זו משיבה אני כשלילה. הנאשם מצוי אמנם במעצר, אולם - כפי שצויין בדיון - לעוררת חבריות עם חבריו של נאשם זה. העוררת, במעשיה, חצתה את החבליקון. היא העמידה עצמה מזוץ למחנה של בני עמה והצטרפה אל אויביו. העוררת, כטענת בא-כוחה, נתונה בקלות להשפעה. מחוות הדעת הפסיכולוגית שהגישה ההגנה עולה כי העוררת הינה חלוצית, ילדותית וחסרת בשלות דגשית. היא נוטה להיסחף בקלות יחסית אחרי דמויות חזקות וסמכותיות המהוות לגביה מקור להודחות. דווקא בשים לב לתכונותיה של העוררת, אין לסמוך עליה כי לאחר שניתקה עצמה מבני עמה, לא תשוב לסורה בדרך זו או אחרת. אין הכרח לשם כך שהעוררת תתאהב שוב במי שיהפוך לימים מחבל. בהשפעת חבריו של "מאהבה" לשעבר שאינם מצויים במאסר, עשויה היא - כשל אישיותה המיוחדת - להמשיך ולסכן את הציבור אם לא תימצא במעצר ממש.

6. אמה של העוררת, כך עולה מתסקיד המעצר, היתה מודעת לקשידיה הבעייתיים של הבת עם הנאשם, אולם לא עלה בידה להשפיע על העוררת. אמה של העוררת בודאי אינה יכולה להשתלט עליה, אך אין מקום לתור אחרי חלופות מעצר אחרות. אדם הנתון כל כך להשפעה עד שהוא מסוגל לעשות כמעשים החמורים שמיוחסים לעוררת - אין לסמוך עליו ואין לשחררו לחופשי.

7. לא מן המותר להפנות לבש"פ 3126/97 סניאנה נ' מ"י (לא פורסם). באותו ענין עברה העוררת עבירות חמורות העונות לסמים, כשליחתו של אתר. על פי הטענה שהועלתה שם, עשתה העוררת את שעשתה בשל כך שהתאהבה באחוזו אחר, בלא שתבקש את משמעות מעשיה, ואך את רצונו עשתה. גם אותה עוררת לא היתה עבריינית לפני כן, וסניגורה טען כי אין להניח שתחזור על מעשיה. עררה על מעצרה נדחה על ידי השופט דושין, אשר קבע שלא היה בידי העוררת שם להזכירה כי אין נשקפת ממנה סכנה לבטחון הציבור. אם כך - בנסיבות דומות בעבירות סמים, בעניינו - על אחת כמה וכמה.

8. הערר נדחה.

ניתנה היום, ד' באלול התשס"א (23.8.2001).